

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De iudiciali. Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

De iudiciali.

CAPVT XII:

*Iudicialis
exordia.*

IN iudiciali pro reo, vbi est causa grauis, & ipse miser, Libanius sepe vtitur hoc exordio. *ἡμῶν μὲν ὁ ἀνδρες, &c.*

*Liban. in
Orestis ex-
pressum ἐ
Græco.*

Equidem sic arbitrabar, & sic in animum inducebam meum, mihi post infinitos angores, atq; ærinas, quas ego formidolosi temporis acerbitate animo, & corpore exantlaui, æquiores tandem aliquando fortunam nostris rebus fore. Videbam enim omnes quotquot sunt mortales, modò quidem miseros, modò fortunatos, & me hominum conditione natum, sperabam tempus illud visurum, quo si non plane recrearer animo, saltè inter saxa, & solitudines ferarum comes perpetuus, meas deplorarem miseras, & tepenti lachrymarum fonte dolorum incendia restingerem. Sed longe secus accidit, quam opinarer, ita me dirus, & infatigabilis Alastor exercet, & calamitates per sua veluti vestigia reflectuntur. Et nunc integer ille homo, me ad vestrum tribunal adducit, vt miseram animã, quã Scyllæ, & Charybdes, aut misericordia, aut contemptu reliquerunt ante vestrum tribunal, si possit exhauriat.

Item apud Libanum.

Nondum Genius ille meus satiatas est malis, nondum fortunæ nouercales iræ deserbuerunt, nondum coniurata in meam perniciem malorum agmina sese omnia effuderunt. Ecce ad hominem animi, & corporis morbo confectum, ad cadauer miserum, & abiectum, infames corui aduolant, vt ossa, si nihil aliud reliquum est, exportent.

Hæc sunt *πάλαι ἰκόντες*, & ad hoc genus pertinent, in quo reus de spe præmiõrum, quæ expectabat ad metum suppliciorum traducitur.

*Cicero pro
Flacco.*

Cum in maximis periculis huius vrbis, atque Imperij grauissimo, atq; acerbissimo reipub. casu, socio, atque adiutore consiliozum, periculorumque meorum L. Flacco cædem a vobis, coniugibus, liberis vestris, vastitatem à templis, delubris, vrbe, Italia depellebam, sperabam iudices honoris potius L. Flacci me adiutorem futurum, quam miseriarum deprecatorem.

*Idem pro
Sylla.*

Maxime vellem (iudices) vt P. Sylla, & antea dignitatis suæ splendorem obtinere, & post calamitatem acceptam modestæ fructû

aliquem potuisset percipere. Sed quoniam ita tulit casus infestus, vt amplissimo in honore eunt communi ambitionis inuidia, tum singulari Antonij odio euerteretur: Et in his pristina fortuna reliquijs miseris, & scissis, tamen haberet quosdam, quorum animos ne supplicio quidem satiare posset, quanquam ex huius incommodis, magnam animo capio molestiam, tamen in certis malis facile patior oblatum mihi tempus, in quo boni viri lenitatem meam, misericordiamque notam omnibus quondam, nunc quasi intermissam agnoscerent: improbi, ac perditii ciues edomiti, atque victi præcipitante Rep. vehementem me fuisse, atque fortem: conseruata mirent, ac misericordem faterentur.

Adiunctum accusatorum.

*Exordia in
accusatoriis
&c.
Idem pro
Quintio.*

Quæ res in ciuitate, duæ plurimum possunt, eæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, summa gratia, & eloquentia, quarum alteram C. Aquili vereor, alteram metuo. Eloquentia Q. Hortensij ne me dicendo impediat non nihil commoueor. Gratia Sextij Neuij, ne P. Quintio noceat, id verò mediocriter pertimesco.

Adiunctum rei, & personæ, & causæ grauis.

*Idem pro
Balbo.*

Si auctoritates patronorum in iudicijs valerent, ab amplissimis viris L. Cornelij causa defensa est: si vsus à periculis: si ingenia ab eloquentissimis, si studia ab amicissimis, & cum beneficijs cum L. Cornelio tum maxima familiaritate coniunctis, &

*Idem pro
Verr.*

Quod erat optandum maximè (iudices) & quod vnum ad inuidiam vestri ordinis, infamiamque iudiciorum sedendam maximè pertinebat. Id non humano consilio, sed prope diuinitus datum, atque oblatum vobis summo reipub. tempore videtur.

*Diuina
Verr.*

Adiunctum oratoris, & ratio consilij, seu quens huiusmodi, exordium apud Cicero nem, vt in Diuinatione in Verrem:

Si quis vestrum fortasse (iudices) aut eorum, qui adsunt forè miratur, me, qui tot annos in causis, iudicijsque publicis ita sum versatus, vt defenderim multos, leserim neminè: subito nunc mutata voluntate ad accusandum descendere. Is, si mei consilij causam, rationemque cognouerit, vno, & id quod facio probabit, & in hac causa profectò neminem mihi esse præponendum auctorem putabit.

Cic.

Pro Rose.
Amerino

Credo ego vos (iudices) mirari quid sit cū tot summi oratores, hominesque nobilissimi sedeant, ego potissimum surrexerim, Is qui neque aetate, neque ingenio, neque auctoritate sim cum his comparandus. Omnes enim hi, quos videtis adesse in hac causa, iniuriam nouo scelere constatam putant oportere defendi, defendere ipsi propter iniquitatem temporum non audent. Ira fit vt adsint, propterea quod officium sequuntur: taceant autem idcirco, quia periculum metuumt. Quid ego? audacissimus ego in omnibus? minime. At tamen officiosior, quam ceteri: ne istius quidem laudis, ita sum cupidus, vt alij eam preceptam velim.

Adiunctum Iudicium.

Ad Pontif-

Cum nulla diuinitus, Pontifices, a maioribus nostris inuenta, atque instituta sunt, tū nihil praeclarior quam quod vos eosdem, & religionibus Deorum immortalium, & summa reip. praesse voluerunt: vt amplissimi, & clarissimi ciues temp. bene gerendo, Pontifices religiones sapienter interpretando temp. conferuarent. Quod si villo tempore magna causa in sacerdotum pop. Rom. iudicio, ac potestate versata est, hac profecto tanta est, vt omnis reip. dignitas, omnium ciuium salus, vita, libertas, ara, soci, Dij penates, bona fortuna, domicilia, vestrae sapientiae, fidei, potestatisque commissa, creditaque esse videantur.

A precatione pro Murana, quod precatus sum, &c.

Exordia ex abrupto, & concisa.

CAPVT XIII.

Exordia, quae vocantur ex abrupto, sine insinuatione, & cuniculis, quasi quodam calore mentis excussa apprimè decet negotia feruida, & viros acres, laconicaeque breuitatis amatores. Idcirco saepe in concionibus Imperatorum, & ducum vsurpantur, vt est annotare in Liuiio.

Admutius
apud Lini.
Manlium
Capitolium.

Spectatum huc ad rem fruendans oculis superiorum caedes, & incendia venimus?

Quousque tandem ignorabitis vires vestras, quas natura, ne belluas quidem voluit ignorare?

Quid istas miles, non cum Latino, Sabinoque hoste res est, quem victum armis, so-

ciū ex hoste facias. In belluas strinximus ferum. Hauriendus, aut dandus est sanguis.

Hic praebituri vos telis hostium estis in defensi, inulti: Quid igitur arma habetis?

Quae tristia milites haec, quae insolita cunctatio est? Hostem, an me, an vos igooratis?

Tempus, quod saepe optastis venit, quo vobis potestas fieret virtutem vestram ostendendi.

Τὶ λόγου τὰ ἐν ἐπιπέδῳ μὲν ἐστὶν, ἢ βλάσφημοι γλώσσῃ νόμον δὲ λεύεσθαι.

Quid soluitis ordinem laudabilem, quid cogitis linguam legi feruentem.

Ferro hic tibi submouendus sum Appi, vt tacitum feras, quod celari vis.

Hoc in aeterniore orationem est retortum. Neque nouum, neque inopinatum mihi est, Quirites, si quod vnum familiae nostrae semper obiectum est ab seditiosis Tribunis, id nunc ego quoque audiam.

Hoc etiam admirabilitatem habet in breuitate.

Ἡ δὲ ὅτε οὐρανὸς ἔσται ἐνερθε τῆ γῆς, καὶ ἡ γῆ μετὰ τὸ οὐρανὸν, καὶ οἱ ἄνθρωποι νόμον ἐν θαλάσῃ ἔξουσιν, καὶ οἱ ἄνθρωποι πρῶτον ἀνθρώπων.

Nunc profecto caelum sub terra erit, terraque caelo supereminebit, homines mare incolent. Pisces domicilium prius, hominum accipient.

Sequens ad suuoriam peropportunitum.

Ἐν οἷ νῦν Καλλιμαχα ὅτι ἡ καταδολῶσαι Ἀθῆνας: ἡ ἐλευθέρως ποιήσαντα μνημόσυον λιπέδων τῶ πάντων ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδε Ἀρμόδιον τε καὶ Ἀριστογείτων λείπασσι.

In te Callimache situm est: Vtū Athenae in seruitutem redigantur. An tu eas liberando, memoriam tui in omne aeuum relinquis, qualem nec Armodius quidem, atque Aristogiton reliquerunt.

Abruptum illud est, & concisum, simulque admirabilitate distinctum.

[En(Quirites) illius Appij progenies, qui decemuir in annum creatus, altero anno se ipse creauit, tertio, nec ab se, nec ab villo creatus, priuatus fasces, & Imperium obtinuit. Nec ante continuando abstulit magistratus, quam obruerent eum male parata, male gesta, male retenta imperia.]

Popilius.

Vestius.

Camillus.

Porcius.
Cato.
Gregor.

Naxianke.
in plaga
granatis.

leilius.

Appius.

puh Lini.

Exordium
per
ostioque.
Soficles a
pud Herod.
Ouidius
imitatus
est.

Exordium
concisum &
admirabile.
P. Sempronius.